

POJAM BRODARA

OPĆE (GLOBALNO) OGRANIČENJE ODGOVORNOSTI BRODARA

Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu
Katedra za pomorsko i općeprometno pravo

POJAM BRODARA

- Brodar je fizička ili pravna osoba koja je kao posjednik broda nositelj plovidbenog pothvata, s time što se pretpostavlja, dok se ne dokaže protivno, da je brodar osoba koja je u upisnik brodova upisana kao vlasnik broda (čl. 5., t. 6. PZ)
- Korisnik jahte je osoba koja je u pogledu jahte ekvivalent brodaru
- Brodar ≠ Brodovlasnik
- Brodar se kao takav mora upisati u upisnik brodova - upis nema konstitutivan karakter
- Brodar ne vlasnik: zakupoprimac (primatelj leasinga), hipotekarni vjerovnik koji deposedira brod radi namirenja svoje tražbine

OGRANIČENA ODGOVORNOST BRODARA

```
graph TD; A[OGRANIČENA ODGOVORNOST BRODARA] --> B[UGOVORNE ODGOVORNOSTI]; A --> C[IZVANUGOVORNE ODGOVORNOSTI];
```

UGOVORNE
ODGOVORNOSTI

IZVANUGOVORNE
ODGOVORNOSTI

Vrste tražbina podvrgnute općem ograničenju odgovornosti

- smrt/ tjelesna povreda osoba na brodu
- gubitak/ oštećenje imovine
- šteta zbog zakašnjenja
- štete s izvanugovorne osnove (osobe, imovina)
- uklanjanje, uništenje tereta na brodu
- mjere poduzete radi spriječavanja/ smanjenja štete
- Načelo: pravo na ograničenje odgovornosti postoji, osim: 1. ako propis za pojedine tražbine to ne dopušta (tražbine članova posade s naslova smrti, tjelesne ozljede ili narušenja zdravlja; vađenje i uklanjanje podrtina); ili 2. ako je štetnik (brodar) štetu prouzročio a) osobnom namjerom ili b) osobnim postupanjem koje je bilo bezobzirno i sa sviješću (znanjem) da će šteta vjerojatno nastupiti

VRSTE OGRANIČENJA

SUSTAV OPĆEG (GLOBALNOG) OGRANIČENJA ODGOVORNOSTI BRODARA

- opća gornja granica odgovornosti brodara (brodovlasnika) neovisno o osnovi nastanka tražbine (ugovorna, izvanugovorna)
- maksimalni iznos koji obuhvaća sve partikularne odštetne zahtjeve, izračun obično po „veličini” (preciznije: volumenu) broda

SUSTAV OGRANIČENJA UGOVORNE ODGOVORNOSTI PRIJEVOZNIKA (prijevoznik može i ne mora biti brodar)

- teret
- putnici
- prtljaga ...
- svote (iznosi) ograničenja predviđene u posebnim pravnim instrumentima za pojedinu vrstu pravnog odnosa
 - Maksimalan iznos izražen je po jedinici tereta, po jednom putniku, po komadu prtljage

PREDNOSTI SUSTAVA OGRANIČENE ODGOVORNOSTI

- rizik pomorskog plovidbenog pothvata je “osigurljiv”
- formira ravnotežu ekonomskih subjekata na tržištu transportnih usluga
- pomorsko osiguranje – ekonomska računica uz neusporedivo *niže premije osiguranja* nego u sustavu unaprijed neograničene odgovornosti za sve tražbine iz 1 događaja

POVIJESNI RAZVOJ

- nastanak krajem 17 st. zbog poticanja razvoja brodarstva bez ogromnih rizika

1. Francuski sustav ABANDONA

- Ordononce de la marine marchande 1681
- “mediteranski sustav”
- neograničena i osobna odgovornost brodovlasnika za čine i obveze zapovjednika broda
- oslobođenje od odgovornosti prepuštanjem broda i vozarine za putovanje na kojem je nastala obveza vjerovnicima

2. Njemački sustav EGZEKUCIJE (izvršenja)

- vrijedi do 1972 u SRNj
- odgovornost broдача samo brodom i vozarinom na temelju zakona (bez abandona)
- postupak izvršenja (ovrhe) radi namirenja vjerovnika

3. Engleski sustav ograničene odgovornosti do unaprijed određene SVOTE

- ograničenje odgovornosti za svaki štetni događaj do utvrđenog iznosa *prema veličini broda na osnovi registarske tonaže*
- odgovornost cijelom imovinom, ali do određene svote
- zaštita vjerovnika u slučaju potpunog gubitka ili smanjenja vrijednosti broda

MEĐUNARODNA UNIFIKACIJA

- Konvencija za izjednačavanje nekih pravila o ograničenju odgovornosti vlasnika pomorskih brodova (Bruxelles, 1924)
 - nije uspjela
- Konvencija o ograničenju odgovornosti vlasnika pomorskih brodova (Bruxelles, 1957)
 - djelomično uspjela
 - engleski sustav ograničenja temeljem brodske tonaže

MEĐUNARODNA UNIFIKACIJA

cont.

- **Konvencija o ograničenju odgovornosti za pomorske tražbine (London, 1976 LLMC)**
 - povišenje granica odgovornosti uz mogućnost povoljne osigurljivosti
 - siguran kriterij za gubitak prava na ograničenje
 - ne odnosi se na tankere (druga konvencija), brodove unutrašnje plovidbe
- **Protokol 1996 na Konvenciju iz 1976. (1996 LLMC Protocol) - izmijenjen - povišenje granica odgovornosti**

Protokol 1996 – potreba donošenja

- Potreba povišenja granica odgovornosti za pomorske tražbine
 - deprecijacija SDR 1976-1996 = **58%**
- uspostavljanje jednostavnijeg postupka za povećanje visina iznosa odgovornosti:
 - *Tacit acceptance procedure* - izmjena isključivo granica odgovornosti iz Protokola (izmjena od 2012. koja je na snazi od 2015.)
- Stupio na snagu 2004.g., RH stranka od 2006.

Opće ograničenje prema Konvenciji 1976 i Protokola 1996

Krug osoba koje imaju pravo na opće
ograničenje odgovornosti

- brodovlasnik
- charterer (naručitelj)
- operator (brodar)
- ship manager (upravitelj)
- spašavatelj
- osiguratelj odgovornosti (prema 3.
osobama)

Granice odgovornosti 1996 LLMC Protokol (prema njegovim izmjenama koje su stupile na snagu 2015.)

smrt i tjelesne povrede (osim putnika)

brod do 2 000 t.....	3,02 milijuna SDR
brod iznad 2 000 t.....	3,02 milijuna SDR plus
od 2 001-30 000 t.....	1208.SDR za t
od 30 001 do 70.000.....	906 SDR za t
od 70.001 dalje.....	604 SDR za t

materijalne štete i
ostale tražbine

brod do 2 000 t.....	1,51 milijun SDR
brod preko 2 000 t.....	1,51 milijun SDR plus
od 2 001 do 30 000 t.....	604 SDR za t
od 30.001 do 70.000....	453 SDR za t
od 70.000.....	302 SDR za t

smrt i tjelesne
povrede putnika

175.000 SDR X broj putnika koje je
brod ovlašten prevoziti; jedan štetni
događaj

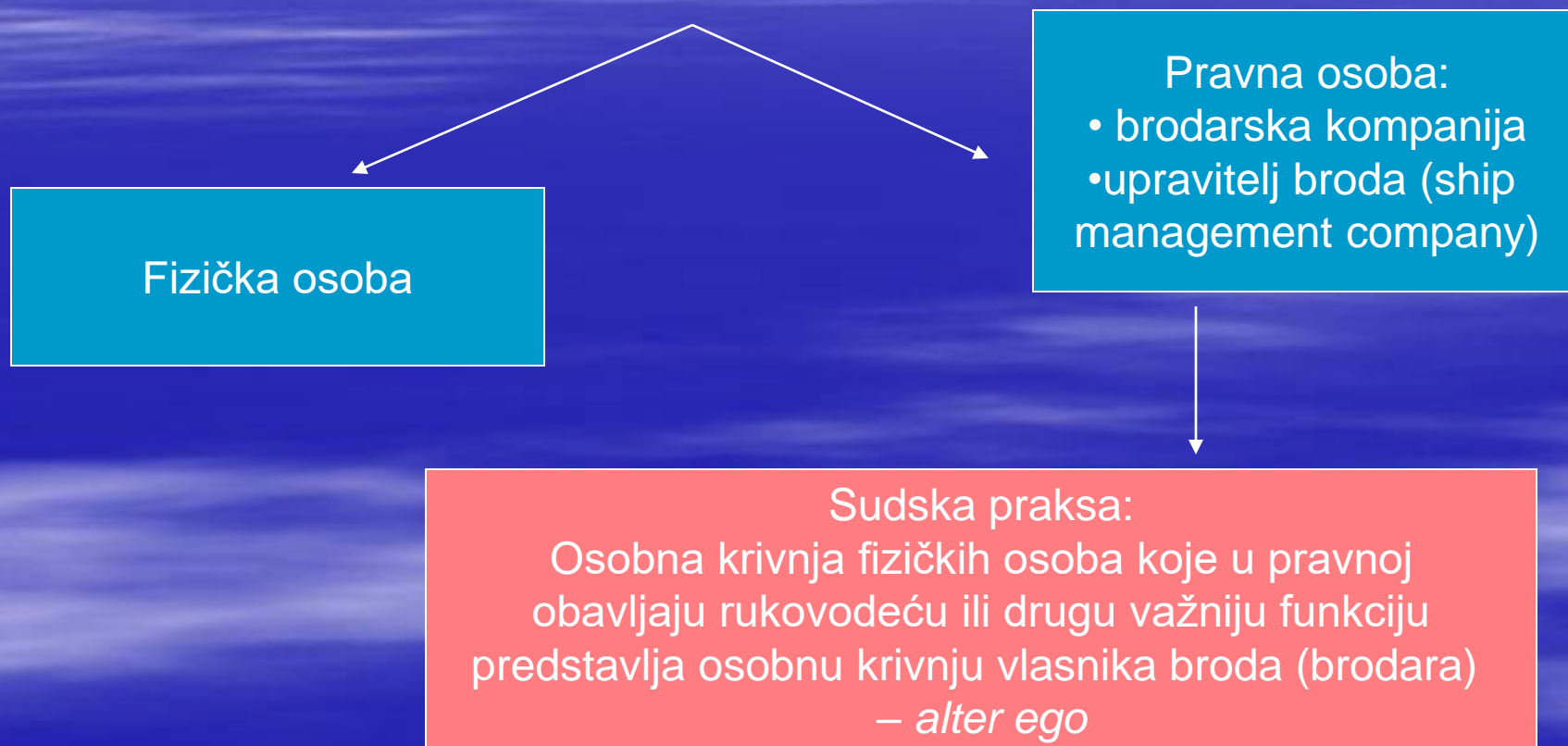
Gubitak prava na ograničenje

- osobna kvalificirana krivnja brodovlasnika
“Osoba koja odgovara neće imati pravo na ograničenje ako se dokaže da je šteta nastala kao posljedica njene osobne radnje i propusta učinjenih s namjerom da se pričini šteta, *ili bezobzirno i znajući da će šteta vjerojatno nastati*”.

DOLUS EVENTUALIS

Osobna krivnja brodara

“designated person”

- International Safety Management Code, SOLAS konvencija (**ISM CODE**)

Kompanija (brodovlasnik, brodar, zakupoprimalatelj...) – sigurno vođenje broda, veza

MORA
IMENOVATI

“designated person”: osoba/e na kopnu sa izravnim pristupom najvišoj razini upravljanja

Krivnja “designated person” = gubitak prava na ograničenje odgovornosti prema LLMC?

DA

Ako je “designate person” u konkretnom slučaju visoko u upravljačkoj strukturi kompanije = Alter ego kompanije nositelja odgovornosti

NE

Ako je “designated person” osoba s izravnim pristupom višoj razini upravljanja (po ISM code), ali nije u najvišoj upravljačkoj strukturi